

Lombo'oo Lonsaqqii

Leveled

Hadiyyisa

Ku qanannaaxxi hara'mash kitaab Yu.Es.Ay.Di (USAID)eennsi siidamukki diinaxxi hara'matinne, Seev Ze Childreeninne (Save the Children), Losa'n Ministeerinnee Dabuuphphi Giir Giichchi Gassi Losa'n biiro'innee maqirem angejjinne gudaa koobamukko.

2009 H.D

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Lombo'oo Lonsaqqii

Baxxanchi 3

Saanti 12

Leveled

Losisaanchina/ona Tiissiishsha

Ku hara'mash qanannaaxxi kitaab gudukki horoor sawwit ciilluwwi qanannaaxxi xanato fuu'lisimminatte. Ka kitaaba awwaaxximmiinse gaassinaa ciilluwwa gaafaassimina kitaabo'ommi horoor sawwite caakkisimmi hasisookko. Misilluwwi amadu sawwitennem ciilluwwi maqire atoorarimmi qanannaato fuu'lisoohaannooma qoossimmi hasisa. Losaan kitaabo'ooma qananna'aamaa lasonne xa'michchuwwina dabachcha uwameena xanamuda'e qoossimmi niinnise egeramoothane.

Lombo'oo Lonsaqqii

Qananaaxxi Illaqqi Xa'michchuwwa

1. Faare'aa baxu manchi lasaanchonne mah misha siixxoo?
2. Zuuyitaanchoo yakkamok hinkid ihoo manninatte?
3. Ammane baxakkoo'n bi'isimmi danaamoo yitaa sawwitoo?

Lombo'oo Lonsaqqii lamim hana'n ooso. Ka lamem oosikim albachchi annanni, ihukkisam haalatim bashil googinne annanna. Lombo'o ayyi baxom baxxeena illage, annannichchi bax hagarina ammane qoodda'a awwaaxxitam xoxxoolli te'im taaphan landichchotte. Ihukkaarem Lonsaqqi baxo ceemaa horoore gumbisaa afuurimmiinse bagaan ammane qoodakkamisa la'oobee'i beeto.

Lonsaqqi araq ammane lello jorisa iittoo
bikkina ayyi baxom qoodaa baximmanne
horiyyem lasgat beeto. Ixxi aayya,
Lombo'o, ammane qoodda'a baxxamaarem
ixxena mahame labooyyo. Olla'i manni
ixxo qannaxxoo'isa ixxi wodano la'ookko.
Ihukkaarem ixxoomina tuulli bee'ane.

Ixxoom hasukki ammane hosu beyyo
hosaa mine waarookko. Mine waarukkisam
koshaa hiiroo ichchi hurbaata hasukkuuyyi
ku hosoo'isichcho. Ayla'ukko, dangonne
duuqoo luwwa siidulas boora itoo diinaxxisa
aalmuxxaa'aa urimmi losamaakkooohane.

Lonsaqqi, ammane seeraamisa awwaaxximmi
hoogimminne dutisinne hawwodamaakko.
Quux bee'ekam zululukkuuyyam xulbe'e
lelloo ooso gambayukkaa eekke'em
hosookko. Jottone'e lelloo ooso moo'ukkaare
horiyyem mine daba'looyyo. Afu beyyonne
hundannem issuwwi gaqqi quuxina wixxu
oso moo'ukkaarem ee gaalchanne
weeshakkoo'nem hamaaramaa xa'ookkoo.

Ka mashka'inne ammane tattoobee'i
luwwanne higisimminnem lobakata
hawwodamaakko. Losanonnem ixxi aayyasa
er misha siixxeena xanukkoyyo. Losano
soroobimmina ammane qoodaa la'oobee'i
bikkina ixxi darabiinse laso gataakko.

Ku Lonsaqqi, ammane seeraamisa
awwaaxximmi hoongiinse ki'ukkaanninne
dut gambayyaatonne qefadamoo'isina
mashka'i iheena xanaakko. Kobi'lishshina
mat balla Lonsaqqi hooshsho'i amman
afaa qunxaakkoo sa'aatanne ixxuwwi
miniinse hiixxe'i ihaakkoo mat gootto'i
meeranne yookki ichchi hurbaaxxi mine
hafxanukkuuya aagukko. Hurbaata ijajaa
itaa lasage bira miqoo'nem uraa fireena
ihonam ee mi'n annichchi siidaa urukko.

Ka xirenne mi'n annichchoom lonsaqqi angi kooxxeka sane amadaa uullisukko. Ihona bagaan, ee sa'aatanne Lonsaqqi kiisanne miqoo diinat hee'ukkoyyo. Lonsaqqi ayyi baxom ammane uwaa ceemoo'n baxuta'n saantiba siidimma hoogam hee'ukkoyyo. Ihukkaarem lonsaqqi haabgaalloomiinse ki'aa ka hawwonne aagoo'isa ihaakko.

Ka ammanenne ee ichchi mi'n annichchi Lonsaqqa xabansaa urukko. Kannonne hanshiba'lukki Lonsaqqi lokki fissu kollonne firona habuubukkuuyya anni mi'n kollo hooraa marukko. Lombo'o ka xirenne losa'n mi'n baxo baxxeena losa'n muuttuwwa qunxeessa'a hee'lo'o.

Lonsaqqi maru beyyiinse mine aagukkisam sas lokkaam xaqašhanne gaffaa lasage illi deemma karaa shiine amaxxa heeshaa cawwukko. Ichchi mi'n annichchi xabansukki xaban kabad afeebee'm shokkiisoolla. Ka shokkiisoo xabaniinse lophphaa issukki luwwanne lobakata tuuraakko. Afuuru beyyiinse biira fira Lombo'i illagenne uullukko.

Lombo'o Lonsaqqina kid yito'o. "Lonse! Kaba at hanno jallitaadu waattittok?" Edda'ahim, "Kaa! atoom kabadooma waattittis danaamo. Ihukkaarem ammane qooddan awwaaxximmi hasisukkuuyya wishisa eeminee kaminee chunnimmi hasisooyyo" yito'o.

Ka xirenne Lonsaqqi kabee'lisa ille
kashassaa inqe iicukkuuyya Lombo'i gadano
hiincukko. Lombo'o Lonsaqqi ihoo'isanne
maalalta'a xuxxita'a moo'immanne aaggo'o.
Ixoom ihoo qax ammane gaanje gumbisaa
sawwitenne aagukko. Mat qax ammane
sawwaas lasage ixxi aayyi Lombo'onne
mat sawwitenne atoorareena hasukko.
Lombo'o ixxo moo'lo'aare mat luchcho
wocceenda'ette yaa gaangayaa egerukko.

Eelasonne Lonsaqqi Lombo'ona, “Taa! Iyyum lando, ees kiyyabbichcho at hinkid ammane qooddaa awwaaxxittoyyoo yitaa mahindu kaa’na sheshsheettaa duuntittok?” yaa xa’mukko. Lombo’o dabatta’o, “Hashshu! Horem kiina hoffisaammo. At ki ammane qooddaa awwaaxximma uttaa kora’i beyyonne hinkid zuuyittuuyya hossoo?” yito’o.

Ka xirenne Lonsaqqi Lombo’onne atooraram hee’ukki sawwite uullisaa gatti mine geeraa aagaa bii’l eddechcha shuruc shurucaa’aa bax eddechcha edde’aa ki’ukko.

Ee lasage Lombo'i gadano hiincaa, “Lombo! At mahina iinninne kaa'na geenqamtaa hawwissoottok? An kiina mahinnem bikkameena xanoombee'i ambeet ihummisa ure xadditte?” yaa wocukko.

Lonsaqqi Lombo'o atoorassukkisam, Lombo'o kitaaba qananaa'lam beyyiinse shoottita'a ki'la'a Lonsaqqina kid yito'o. “Lonse hinko'o ka kitaaba an qananaa'am hee'ummisa atim qananaa'laa moo'ise. Eebeelas maham lossitbee'is la'isookko” yito'o.

Lombo'o Lonsaqqa moo'lo'uuyyi, "Ku ceemmin waareena xanukkok ammane qooddaa awwaaxximma hoongiinse ki'aakkoohane" yito'o. Edda'atem, "An kiinninne geenqamummooyo. Keeso sogoommok at manchi ikkonatte. Ee bikkina, mashka'i bee'ekam beyyii beyyo zuuhitiitte. Xale'i kanem ihoo'n annannichchi bixinam ammane uwvitita'n ayyi baxonnam abagud bee'i beet ikkam hee'littoo" yito'o.

Ka ammanenne Lonsaqqi sure'e iimooraa
xaaxaa angaf kanateera qinxiqinxaa'aa
goocanne yookki heeda gudumo iyyaa
duubbi kolli hooraa marukko. Ixxi anni
kaasakko'oo dinnichchika mat hiimina
ihoo qaxa hinaa xoqqe'enne tuubukko.

Ka dinnichcho gudumonne iyyaa
guggubamukkuuyya nafara afisukko.

Ka sa'aatanne Lombo'o weeshaa, "Amlanda!
Ammane awwaaxximmi ka'isichchoy?" yaa
xa'mukko. Isem dabatta'a, "Hayya qoxara!
At iina ambeet ikkibeeta'n hinkaa'na
kichche'isam hee'ukko" yito'o.

Lonsaqqi woddaa'i hinaa eebukki dinnichcho ama meeruinse waarakkeebe'e sareena hasukko. Gaassaa giira xanqisaa harachcho shaffeesaa gawje'i hanenne kaasukko. Oo dinnichchim hoffi qax sa'aaxxi lasage buuzalaa li'ukkaare giiriinse tochchonne hoorukko.

Lonsaqqi ama meeruinse waarakko'isam Lombo'o weeshakka'a, "Iyyo! Ka dinnichcho aydu saraa?" yakko'o. Lombo'o dabatta'a, "Aayya! Ki'n beet lonsaqqotte" yito'o. Edda'ahim, Lonsaqqi annannichchi baxom qoodaa awwaaxximma asheerukkisa laqqakko'oyyonihe?" yito'o.

Lombo'o odim, "Aayya! Lonsaqqi dinnichcho sarukkaannina maala'litakkeena mullekam odim mulli baxo baxeena qoodaa uraakko. Ookkim qanannaaxxi ammane, losa'n mine marookki ammane, mi'n mannina hara'mookki ammanee mulkeenom qoodaa chaartanne fissukkisa laqqakko'oyyotte?" yito'o.

Lonsaqqi ama osachcha shinnakku'uuyya, "Adaa'naarenne I beet mulli beyyichchom afukkisa hinkaa la'aa" yakko'o.

Lonsaqqi ama Lonsaqqi er abga'a moo'isu bikkina lobakata liiramakko'ookko. Lobakata liiramakko'o bikkinam, "Ka taabo I beetina mada'e bololaakkko" yakko'o. Lonsaqqi moo'isookki eroommanne ixxi ama maalala kka'a, "Kabeeto ka'isa ammane qooddaa awwaaxximmi kiina amalbad ihona" yakka'a maasso dijja'aakko'o.

Ee'isam mat haraar xaqashanne afuurakka'a lokko biddiq'a'imminne Lonsaqqa anja tufakka'a maasso goddisakko'o. Lonsaqqim amaansi maasso aa'aa ki'ukko.

Ee balliinse asheeraa Lonsaqqi mi'n mannina annanni annanni baxo hara'moo sa'aata, qanannaaxxi ammane, hurbaata itookki ammanee mulkeenomee qoodaa baximma asheerukko.

Ixxi aayyi Lombo'onnem kitaaba qananaa'ookki ammane, xa'michcha xa'mamamoo ammanee mullekam kitaabamookki ammanee maqirem chaartanne fissamaa dissamukko. Ee chaartanne fissamukki see'lisinne ludonne fissameena yakamukko. Issuwvi amame xanakko'i qaxinne hundinnem hara'makko'o. Oos ammane qoodamaa mateeyyoominne moo'isamu er abga'annee qoxallanonnee lobakata liiramakko'o. Lonsaqqi tiiro issu bikkinam Waa'a galaxxakko'o.

Lule'oomannem, Lonsaqqi kora'i beyyonne juuyukkuuyya hosoo beyyiinse ki'a ajanjaraa gatoobee'isa lombo'i sogitaninne ammane qoodaa awwaaxximma xanaakko. Ixxi gagina misha siixximmiinsem higaa mi'n abaroosa lobakata liiransukko.

Ka'isinne Lonsaqqi ayyi bax sharadannem ammane qoodaa awwaaxximminne illagfir ihimmiinse laso gatu balli bee'e. Ammanii ammanenne maalaasiisoo'isa er haalato moo'isukko. Kido'isinne Lonsaqqinne akeekamoo ayyim hiinceena xanukkoyyo.

Qanannaaxxi Lasaqqi Xa'michchuwwa

- I. Hanaan qananaa'lit qanannaato shooto'i issitaa woroon yoo xa'michchuwwina dabachcha uwwe.
  1. Ichchi mi'n annichchi Lonsaqqi angi kooxxeka sane amadaa uullisukkok mahinatte?
  2. Lombo'o Lonsaqqa mayyita'a soggo'o?
  3. Lonsaqqi ama osachcha shinnakko'ok mahinatte?
  4. Lonsaqqii Lombo'oo chaarta awwaaxxamukkok mahinatte?
  5. Ka kitaabo'iinsi siiddit losan maha?

II. Kanni weroon yoo sagalluwwina tirato uwwe.

1. chunnimmi
2. sharada
3. gumbisaa
4. aalmuxxaa'aa
5. qefadadamimma
6. hafxanimma

